

I m a.

Mondotta dr. Boros György püspök beiktatása alkalmával a kolozsvári templomban 1928. nov. 18-án **Gvidó Béla** esperes-lelkész.

Örökéletű Isten, mindenható felség, kiben biztunk eleitől fogva. Bizó hittel szállnak hozzád most is imádságunk gyermeki szavai, hálás szivünk kegyes érzelmei, világosságot kereső lelkünk szárnyaló gondolatai. Áldozunk jószágodért, atyai szeretetedért, bölcseségedért és gondviselésedért. Tégedet keresünk, ki mindenütt jelen vagy. „Hajlékodba, templomodba ime bejöttünk“, hogy lakozhasunk te veled, kit az egeknek egei be nem foghatnak. Vallomást teszünk, hogy élsz és uralkodol magasság és mélység felett. Hatalmad alatt áll a nagy világ, dicsőségedet szolgálja ég és föld. Uram, te voltál eleitől kezdve és te megmaradsz minden időben. Te vagy a soha el nem muló szeretetnek *örök forrása*, ezért akik szeretetben élnek és lakoznak, te benned, te veled élnek és lakoznak szüntelen. Ez a forrás szétárad s megtermékenyíti a léleknek gyönyörűséges mezőit, szépséges helyeit, minden nemes alkotásaiban, minden jószágos intézményeiben bolyongó földi életünknek. Ebben a forrásban visszatükröződik világító napoknak arany sugara s életnek lehetétét viszi mindenfelé, még ködhomályos, sötét borulaton keresztül is. Erő van, lüktető erő van e forrásban, mely tengermélységű kincseit, drágagyöngyeit hozza elő a te gyermekeid életének, Isten, jó Atyánk! . . . Oh, ez az erő a bátorság lelkét adja a te Isteni lelkeidből, a cselekvés, az alkotás hatalmát adja a te Isteni hatalmadból reménykedő gyermekeidnek, munkálkodó és bizakodó népednek.

Emez erő által lehetnek boldogok az emberek, emez erő által létesültek intézmények, melyeknek célja Isteni akarated sugallata szerint a léleknek művelése és megtartása; a művelődés, a haladás és fejlődés fokozatos munkálása, a vallás és egyház keretében, jegyében, szentélyében is . . . Az emberi művelődés és a te Isteni gondviselésednek megnyilvánulásaiban ez az erő csodatevő volt s

hisszük, hogy csodatevő lesz, mint volt eleitől kezdve, mert kitöltöted lelkednek erejét, Uram s megdicsőítetted magadat bölcs vezérletedben, atyai gondviselésedben, megtartó szabadításodban.

Nagy a te hatalmi erőd!

Írányt jelölsz úttalan pusztákon. Szenvedések tengerén átvezetsz. Sziklaköveken is forrásvizet fakasztasz. Börtön, halál, koporsó mind elenyésztek és elenyésznek, hogy az igaz d'adallal örvendhessen az eszmék és eszmények győzelmében.

Előttünk áll és felettünk ragyog most is szüntelen ama vezérlő keleti csillag, mely a zsarnoki önkény sötét táborán keresztül egy világbi odalmat annyi lelki fénnel, melegséggel táplál éltet, időtlen idők óta . . . Ah! sötét éjben fényes csillag, szenvedések tömkelegéből kivezető út, a búsulás könnyeivel öntözött hit olajágának reményteljes megújulása: a lélek és élet országának megtartó bástyái.

Csodatevő a te erőd, öröklé.ű Isten! Pásztorfurulyából zsol-táros zsolozsma árad s bebalzsamozza a folyók mentét s a hegyek magaslatait. Jászol dalból az örökéletnek beszéde olvad fel: *az igazságnak útjában vagy az élet és az ő ösvényének útja halhatatlan.*

A kereszt jelvény lesz s a hitnek tűzfényű lobogójával vezet. Töviskoszorú, kőkoporsó és sirhantok felett szebb tavasznak örökzöldje díszel. Öszitájban hulló falevelek sárgult táboránál virágos kertekben fehér rózsák s a nem, egyszer vérről áztatott és megszentelt mezők barázdáiban az új vetés, biztató jövő felé tekintenek, hol bizonyosan szebb lesz az ének, tisztább a dal és elevenítőbb a tűzajkú prófétáknak beszédes igéje: „Ne féljete azoktól, kik a testet ölik meg, mert a lelket nem ölhetik meg soha, sohasem . . .“ Lelki magaslatnak határvonalai között ez a lüktető erő árad szét a vallásban, az egyházban, örök forrás te tőled, Atyánktól, Istenünktől . . .

Éreztük ez áradatot hitvilágunkban, vallásunk, unitárius egyházunk megalakulásánál, fejlődésében, történetében: a küzdelmekben és vívmányokban; kereszttüzben, sziklabörtönben; az elnyomatások szomorú korszakában s a lelkiismeret szabadságának annyi diadalünnepén, mert te adtál nekünk bölcs vezéretet, felkent ajkú főpásztorokat, önzetlen előljárókat, kik a lelki világosságnak erős harcát megharcolták, Dávid Ferencünknek szent örökségét, a te oszthatatlan isteni egységedet megőrizték nemzedékről nemzedékre, évszázadokon keresztül. Lelked mennyei áradatát érezzük most is, mikor a főpásztori szent örökséget gyermeki lelkünk egy-

hangú elhatározásával érdemeinél fogva arra hivatott prófétád kezeibe tettük, ki imádásod szent napjának emez ünnepi órájában a közelből és távolból egybesereglett nők és férfiak, ifjak és öregek gyülekezetében fogadást kíván tenni előtted, hogy hű lesz te hozzád, hű lesz népéhez, hű lesz az élethez.

Imádkozunk emez áldozatos órában a főpásztorért s a te isteni segedelmedért, édes atyai áldásaidért. Minden áldásoknak Istene, áldd meg új főpásztorunkat is minden te áldásaiddal. *Élégítsd meg a te háznak kövérségével és a te szentségednek és gyönyörűségednek folyóvizével, mert nálad vagyon az életnek kútfeje.* Szívét, érzelmét töltsd be a te szeretetednek bőv mértékével, hogy azzal élhesse és cselekedhesse a te szent fiadnak, az Úr Jézusnak evangéliumát, mindeneknek épületére és építésére. Prófétaik ajkát az igazság tűzfényű szavával ékesítsed, hogy bölcs legyen ítéleteiben és tökéletességre igyekvő minden cselekedeteiben. A dicsőült nagyoknak, elődeinek szellemi fényével világolj előtte, hogy egyházunk hajóját az élet tengerének most oly különösen zajgó hullámai között is biztos rév felé vezethesse. Áldd meg a helyeket, hol él és munkálkodik, a családot, az iskolát, a templomokat, a társadalmat, az egyházat, az embereket és a kulturintézményeket, rend, rang, faj és nemzeti különbség nélkül. Áldd meg a rokon- és testvérlelkeket, innen és túl a határokon, a tengereken. Áldd meg a várost s annak vezetőségét, a földet, a hazát, a királyt, a Régenstanácsot . . . Mindenható felség, egy örök Isten, kiben bízunk eleitől fogva s bízunk minden időben, hallgasd meg könyör-gésünket. A gyermek imádkozik az atyáért, a tanítvány a mesterért: kedvezz a mi főpásztorunk drága életének s áldd meg végezetre is őt az eszesség és bölcsességnek lelkével örökkön örökké

Ámen.

A kereszténység sorsproblémája.

A kereszténységben az, ami benne történetileg meghatározott és ami fölötte áll a történeti változásoknak, tehát az, ami időbeli és az, ami független a muló időtől, nem úgy viszonylik egymáshoz, mint a tartalom a formához; a valóság nem az, hogy az őskereszténységben az elképzeléseknek, érzelmeknek és megfjtéseknek egy csoportját, mint minden helytől és időtől független tényeket külön választhatjuk a történeti adottságoktól. *) Ellenkezőleg. Az őskereszténységben minden egyetlen szempont alá került, a történelem szempontja alá. Az, ami a történelmi változások felett áll s ami a történetiségnek háttérét ad, olyan valami, amit mi a maga teljességében valószínűleg sohasem fogunk megismerni. Lehet a létet ebből a szempontból is tekinteni. Azonban ez az utóbbi szempont éppen azért, mert az örökkévalóságot apró részleteiben soha megismerni nem tudhatjuk, nem is tényismereteinket bővíti, hanem inkább értékelő képességünket növeli. Természetesen ha minél jobban ismerjük a történeti eseményeket, annál világosabban érthetjük az örökkévalóságnak szempontját, mert hiszen mi az örökkévalóságot a mulandóságban, az abszolútot a relativumban szemlélhetjük. Ránk nézve csak konkrét tények vannak, az absztrakt valóságok túl esnek az érzékelhetőség határain.

Mindazonáltal van tudomásunk a muló dolgokon túllevő örökkévalóságról, azonban ezekhez az ismeretekhez egészen másként jutunk, mint a történeti ismeretekhez. Az emberek gyakran összecserélik e kétféle ismeretet s azt hiszik, hogy ha csak a konkrét tényeket vizsgálják, pusztán ennyiből meglátják a titokzatos háttérét is; vagy megfordítva, ha csupán nagy vonásokban elmélkednek, tisztán e képzelődő bölcselkedés alapján megismerhetik a konkrét, a történeti valóságot. Sokan hiszik, hogy ha mai életmódjuk helyett

*) Dr. Martin *Dibelius*: *Geschichtliche und übergeschichtliche Religion im Christentum*. Göttingen, 1925.